

Leesproblemen en Dyslexie

Groep 3 is het moment voor veel leerlingen dat ze gaan leren lezen en kennis maken met de wereld van tekens en klanken. Niet bij alle leerlingen verloopt het leren lezen vanzelf, de verschillen kunnen in het begin heel groot zijn. Sommige leerlingen leren bijna vanzelf lezen en bij andere leerlingen moet er extra instructie worden gegeven en zal veel extra oefenen nodig zijn.

Er zijn ook kinderen die de eerste stappen in het leesproces normaal doorkomen en in de problemen komen als er meer gelezen moet worden, de zinnen langer en complexer worden en de teksten meer inhoud krijgen. Vaak blijft het tempo van het lezen achter en lopen ze later in het technisch leesproces vast. Het kan zijn dat ze veel gaan raden naar woorden of langere woorden spellend blijven lezen. Dit kan gevolgen hebben voor de andere vakken, zoals het begrijpend lezen en rekenen.

Blijft de leerling ondanks de extra instructies, het vele oefenen op school en thuis, ernstige achterstanden houden dan kan er gesproken worden van een hardnekkig probleem met het leren lezen.

Effectief lees- en spellingonderwijs, waarbij problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt, kunnen lees- en spellingproblemen bij een groot deel van de leerlingen voorkomen. Toch zullen er altijd leerlingen zijn die – ondanks goed leesonderwijs met aandacht voor verschillen tussen leerlingen en inzet van specifieke lees- en spellinginterventies - problemen met lezen en/of spellen blijven houden; dit zijn leerlingen bij wie mogelijk sprake is van dyslexie. Ongeveer 4% van de leerlingen wordt gezien als dyslectisch (Blomert2006a). Dit betekent dat er in elke groep gemiddeld één leerling zit met zodanig ernstige lees-/spellingproblemen dat (te zijner tijd) dyslexie kan worden vastgesteld.

Wat is dyslexie?

Bij leerlingen met dyslexie is sprake van een ernstige lees-/spellingachterstand, die blijkt uit een volledige en/of moeizame automatisering van het lees-/spellingproces, ondanks goed onderwijs. Dyslexie is een specifieke leerstoornis met een neurologische basis, waarbij de kern van het probleem ligt in het vlot lezen en spellen van woorden.

In Nederland worden officieel de volgende definities van dyslexie gehanteerd:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau (Stichting Dyslexie Nederland, 2008).

Dyslexie is een specifieke lees- en spellingstoornis met een neurobiologische basis, die wordt veroorzaakt door cognitieve verwerkingsstoornissen op het raakvlak van fonologische en orthografische taalverwerking. Deze specifieke taalverwerkingsproblemen wijken proportioneel af van het overige cognitieve en met name taalverwerkingsprofiel en leiden tot een ernstig probleem met het lezen en spellen van woorden ondanks regelmatig onderwijs. Dit specifieke lees- en spellingprobleem beperkt in ernstige mate een normale educatieve ontwikkeling, die op grond van de overige cognitieve vaardigheden geïndiceerd zou zijn (Blomert, 2006B)

Bij leerlingen met dyslexie is het lees-/spellingprobleem hardnekkig. De hardnekkigheid moet over een langere periode met herhaalde testafnames aangetoond worden. Voor de vaststelling van dyslexie kan niet worden volstaan met een eenmalige toets afname.

Hardnekkigheid blijkt als extra, planmatige en intensieve didactische maatregelen en remediëringsinspanningen nauwelijks leiden tot een verbetering van de lees-/spellingvaardigheid. Hierbij wordt gesproken over didactische resistentie. Didactische resistentie kan worden aangetoond wanneer een leerling nauwelijks vooruitgang boekt op genormeerde toetsen gedurende ten minste een half jaar intensieve begeleiding. Onder intensieve begeleiding wordt verstaan ten minste drie keer per week extra begeleiding volgens een planmatige effectief gebleken aanpak. Sommige leerlingen lopen hun achterstand weer in na een periode van effectieve begeleiding. Bij leerlingen met dyslexie blijft er altijd een zekere achterstand bestaan, ook na systematische hulp; dyslexie gaat nooit helemaal over! De mate waarin een kind er last van heeft, is afhankelijk van zijn leeftijd, het onderwijsaanbod en zijn intellectuele mogelijkheden om de lees-/spellingprobleem te compenseren.

Dyslexie wordt vastgesteld door psychologen en orthopedagogen met een erkende bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek. Leerkrachten en leesspecialisten op school spelen echter een belangrijke rol in de onderkenning. Zij kunnen aanhoudende achterstanden op lees-/en spellinggebied waarnemen door regelmatig genormeerde toetsen af te nemen, te observeren en de begeleiding die de leerling tussen de toetsen krijgt, vorm te geven en te evalueren. Zodoende wordt een leerlingdossier opgebouwd waarmee toegang tot (vergoede) dyslexiezorg mogelijk gemaakt wordt.

Als gerichte remediale hulp en alle extra oefeningen na een periode van minimaal een half jaar niet voldoende aanslaan en de leerling vastloopt in de ontwikkeling van het lezen en of spellen, is een psychologisch en orthodidactisch onderzoek zinvol om de oorzaken te vinden.

Voor leerlingen waarbij het vermoeden bestaat dat er sprake is van een Ernstige Enkelvoudige Dyslexie kan de diagnostiek en behandeling vergoed worden door de Gemeente. Bij veel kinderen met ernstige lees- en spellingproblemen kan er sprake zijn van dyslexie, maar dat hoeft niet een Ernstige Enkelvoudige Dyslexie te zijn. Een onderzoek komt dan voor rekening van de ouders.

De procedure voor vergoeding Ernstige Enkelvoudige Dyslexie vanuit de Gemeente is te vinden op de website van het Samenwerkingsverband de Eem www.swvdeem.nl

Protocollen

In het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling (Blomert 2006b) staan de criteria omschreven voor vergoede diagnostiek en behandeling. Dat protocol is in het kader van de vergoedingsregeling dyslexie leidend voor diagnostici en behandelaars. De Protocollen Leesproblemen en Dyslexie zijn ontwikkeld voor het onderwijs. Door te werken met het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voldoen scholen aan de eisen die vanuit het Protocol Dyslexie, Diagnostiek en Behandeling aan het onderwijs worden gesteld.

Wilt u meer weten over leesproblemen en dyslexie, of heeft u vragen over de aanpak van de lees- en of spellingproblemen van uw kind, neem dan contact op met de leerkracht van uw kind. Hij of zij kan indien nodig een gesprek met u inplannen, samen met de Intern Begeleider en de Remedial Teacher.

Voor meer informatie:

www.stichtingdyslexienederland.nl

www.balansdigitaal.nl

www.masterplandyslexie.nl

Literatuur; Protocol Leesproblemen en Dyslexie 2015, Expertisecentrum Nederlands